

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K právní úpravě finančního leasingu v obchodněprávních vztazích

Autor tohoto článku níže předkládá polemické zamyšlení nad soudní praxí v oblasti aplikace zákonných ustanovení o nájemní smlouvě a smlouvě o koupi najaté věci na smlouvy o finančním leasingu.

Smlouva o finančním leasingu bývá některými autory považována za smíšenou smlouvu ve smyslu § 491 odst. 3 ObčZ. Například kolektiv autorů Kursu obchodního práva, Obchodních závazků[1], považuje smlouvu o finančním leasingu za smlouvu smíšenou zahrnující jednak prvky nájemní smlouvy, a dále prvky smlouvy o koupi najaté věci. V důsledku toho leasingový vztah podléhá zákonné úpravě nájemní smlouvy s tím, že převod vlastnictví k předmětu leasingu z leasingového pronajímatele na leasingového nájemce se uskutečňuje podle zákonné úpravy zvláštního smluvního typu smlouvy o koupi najaté věci dle § 489 a násl ObchZ.

Z hlediska současné soudní judikatury však uvedený názor neobstojí. Z novějších judikátů je třeba poukázat zejména na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.1.2008, sp.zn. 32 Odo 1289/2005. V něm Nejvyšší soud odkázal na svá dřívější rozhodnutí (rozsudek ze dne 27.11.2003, sp.zn. 30 Cdo 2033/2002, rozsudek ze dne 25.11.2003, sp.zn. 30 Cdo 888/2002, a usnesení ze dne 4.4.2006 sp.zn. 32 Odo 111/2005), podle kterých je smlouvu o finančním leasingu nutno považovat za smlouvu inominátní. Nejvyšší soud tento názor zdůvodňuje specifickými znaky leasingu, kterými jsou zejména převod vlastnického práva z leasingového pronajímatele na leasingového nájemce a přechod nebezpečí škody po dobu užívání předmětu leasingu na leasingového nájemce.

V návaznosti na to Nejvyšší soud ve zmíněném rozsudku sp.zn. 32 Odo 1289/2005 uvedl: „*Finanční leasing je specifický soukromoprávní institut; leasingová smlouva je nepojmenovaná smlouva - ve vztazích mezi podnikateli při jejich podnikatelské činnosti (jako v posuzovaném případě) jde o smlouvu předpokládanou ustanovením § 269 odst. 2 ObchZ. Práva a povinnosti jejich účastníků se řídí především ustanoveními leasingové smlouvy. Ujednání leasingové smlouvy nelze rozštěpit na část týkající se závazků spojených s „nájmem“ předmětu leasingu a na část vztahující se k závazku převodu předmětu leasingu do vlastnictví leasingového nájemce. Podstatou finančního leasingu je, že pronajímatel zajistí financování předmětu leasingu, který opatří a předmět leasingu předá nájemci do užívání.*“

K názoru Nejvyššího soudu zbývá dodat, že naprostá většina smluv uzavíraných mezi profesionálními poskytovateli leasingu a podnikateli při výkonu jejich podnikatelské činnosti bývá v praxi uzavírána v souladu se popsáním názorem jako smlouva nepojmenovaná podle ustanovení § 269 odst. 2 ObchZ[2].

Je otázkou, lze-li se s popsáním názorem Nejvyššího soudu bez výhrad ztotožnit, zejména zdali ony „specifické znaky leasingu“ (tj. zejména přechod nebezpečí škody na věci na leasingového nájemce a převod vlastnického práva na leasingového nájemce) vylučují aplikaci zákonných ustanovení o nájemní smlouvě o smlouvě o koupi najaté věci.

Ve shodě s Nejvyšším soudem je třeba konstatovat, že obecná občanskoprávní úprava nájemní

smlouvy podle § 663 a násl. ObčZ obsahuje některá kogentní ustanovení, které potřebám smlouvy o finančním leasingu nevyhovují. Zejména se jedná o povinnost pronajímatele udržovat věc svým nákladem ve stavu způsobilém užívání podle § 664 ObčZ a dále o nebezpečí škody na věci na straně pronajímatele. V případě leasingu movitých věcí nevyhovuje obvyklým podmínkám leasingu ani zákonné právo nájemce na poskytnutí jiné věci a na prominutí nájemného nebo na slevu z nájemného v případě výskytu vady na věci dle § 721 odst. 1 ObčZ. Je-li tedy předmětem leasingu v obchodněprávních vztazích věc, na kterou by bylo nutno v případě vztahu nájemního aplikovat obecnou úpravu nájemní smlouvy podle § 663 a násl. ObčZ, je možno se s argumentací Nejvyššího ztotožnit. Obecná úprava nájemní smlouvy dle občanského zákoníku potřebám finančního leasingu objektivně nevyhovuje a zvláštní charakter finančního leasingu pravděpodobně opodstatňuje uzavírání smluv o finančním leasingu jako smluv nepojmenovaných dle § 269 odst. 2 ObchZ.

Na druhou stranu je nutno připomenout, že nájemní smlouva dle 663 a násl. ObčZ není jediným smluvním typem přicházejícím do úvahy při nájmu v obchodněprávních vztazích. Poměrně častým předmětem leasingu jsou dopravní prostředky. Nájem dopravních prostředků v obchodněprávních vztazích je upraven zvláštním smluvním typem Smlouvy o nájmu dopravního prostředku dle § 630 a násl. ObchZ. Celá úprava Smlouvy o nájmu dopravního prostředku je dispozitivní, v důsledku čehož smluvním stranám nic nebrání upravit uvedený smluvní typ potřebám finančního leasingu. Rovněž zákonná úprava smlouvy o koupi najaté věci dle § 489 a násl. ObchZ, na základě které je možno převést vlastnictví k předmětu leasingu z leasingového pronajímatele na leasingového nájemce, je celá dispozitivní. I když tedy i tento smluvní typ obsahuje některá ustanovení, která nejsou pro finanční leasing zcela praktická (např. přechod nebezpečí škody až uzavřením kupní smlouvy), smluvním stranám nic nebrání dohodou přijmout odchylnou úpravu.

V případě leasingu dopravního prostředku ztrácí argumentace Nejvyššího soudu dle názoru autora na důvodnosti. Smluvním stranám v tomto případě nic nebrání upravit nevyhovující ustanovení smluvních typů Smlouvy o nájmu dopravního prostředku dle § 630 a násl. ObchZ a Smlouvy o koupi najaté věci dle § 489 ObchZ a uzavřít Smlouvu o finančním leasingu dopravního prostředků jako smlouvu smíšenou obsahující prvky uvedených smluv. Přitom je nutno mít na paměti, že stanovení smluvního typu smlouvy by nemělo být považováno za součást smluvní svobody účastníků právního úkonu, neboť opačný názor by umožnil snadné obcházení zákonných kogentních ustanovení. Nemožnost volného stanovení smluvního typu smlouvy lze ostatně dovodit i z ustanovení § 41a odst. 2 ObčZ, které stanoví, že má-li být právním úkonem zastřen právní úkon jiný, platí tento jiný úkon, odpovídá-li to vůli účastníků a jsou-li splněny všechny jeho náležitosti[3]. Z tohoto důvodu není rozhodné, zdali se smluvní strany dohodnou na uzavření smlouvy o finančním leasingu jako smlouvy nepojmenované, nýbrž je třeba vycházet z náležitostí posuzované smlouvy.

Nutno dodat, že Nejvyšší soud se s popsanou úvahou neztotožňuje. V rozsudku sp.zn. 32 Cdo 2066/2007 ze dne 28.1.2008 se zabýval aplikací zákonných ustanovení obchodního zákoníku o smlouvy o koupi najaté věci na smlouvu o finančním leasingu, jejímž předmětem byl osobní automobil. Nejvyšší soud odkázal na svá předchozí rozhodnutí (viz. výše) a označil popsanou smlouvu o finančním leasingu za smlouvu nepojmenovanou dle § 269 odst. 2 ObchZ.

Mgr. Martin Svoboda, advokát

[1] Bejček, J., Eliáš, K., Raban, P. a kol. Kurs obchodního práva. Obchodní závazky. 4. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007

[2] viz. například vzorové smlouvy doporučované Českou leasingovou a finanční asociací na

internetových stránkách www.clfa.cz

[3] Obdobně viz. Pelikánová, I. Komentář k § 489 zákona č. [513/1991](#) Sb. [Smlouva o koupi najaté věci], ASPI

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně](#)
- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)